

Wie mocht wanneer stemmen?

Thema

Verkiezingen

Over deze les

In Nederland mogen mensen sinds het jaar 1848 stemmen. Dat betekent dat sindsdien ook gewone mensen beslissen wat er gebeurt met Nederland. De stemmers bepalen met hun stem wie zij de beste persoon (of partij) vinden om belangrijke beslissingen te nemen in het land. Maar wie mochten er toen in 1848 eigenlijk stemmen? En wie niet? En hoe is dat veranderd in de loop van de jaren?

Lesdoel

De kinderen ontdekken wie er in de Nederlandse geschiedenis wel en niet mochten stemmen en wat ze daarvan vinden.

Werkvorm

Onderzoek; Interview; Presenteren

Tijd

35 minuten

Nodig

Werkblad *Wie mocht wanneer stemmen?*, poster Percentage stemgerechtigden Nederlandse bevolking in 1848 en 2025

Start

⌚ 10 minuten

- Vraag wie weet wat 'stemmen' is. Leg uit dat er in Nederland regelmatig 'verkiezingen' zijn en dat het grootste deel van de bevolking dan een stem mag uitbrengen. Je stemt op een persoon of partij waarvan jij vindt dat die belangrijke beslissingen moet gaan nemen voor Nederland. De persoon of partij waar de meeste stemmen voor zijn mag dan het meeste bepalen. Op die manier kan jij als stemmer dus een beetje invloed uitoefenen op wie er de baas is in Nederland!
- Vraag wie van de kinderen weten wie er eigenlijk mag stemmen in Nederland.
- Leg uit dat je in Nederland mag stemmen vanaf dat je achttien jaar oud bent. Bespreek dat dit vroeger anders was en dat we deze les gaan ontdekken hoe het stemmen zich heeft ontwikkeld.

Kern

⌚ 20 minuten

- Maak drietallen en geef ieder kind een kaartje ☹️ **Wie mocht wanneer stemmen?** Laat de kinderen hun kaartje lezen en met elkaar uitwisselen.
- Laat de groepjes met elkaar de volgende vragen bespreken:
 - Wie mocht er stemmen in het jaartal op jullie kaartje?
 - Wie mochten er allemaal niet stemmen in het jaartal op jullie kaartjes?
 - Wat vinden jullie van wie er wanneer mochten stemmen?

Lees verder →

→ Koppel klassikaal terug wat er in de drietallen besproken is.

- **Laat de poster met het 'percentage stemgerechtigden Nederlandse bevolking in 1848 en 2025' zien.** Vertel dat in 1848 maar zo'n elf procent van alle Nederlanders mocht stemmen. Dat is maar een klein stukje van de hele cirkel. Wat vinden de kinderen daarvan?
- Vertel dat nu ongeveer vijfenzeventig procent van de mensen mag stemmen. Wat vinden ze ervan dat nu meer mensen mogen stemmen?
- Leg uit dat in deze tijd iedereen mag stemmen als je achttien jaar of ouder bent en de Nederlandse nationaliteit hebt. En dat dat dus ongeveer vijfenzeventig procent van de Nederlanders is. Al die mensen hebben samen een beetje invloed op belangrijke beslissingen in ons land.

Stembureau

Maak in de klas een 'stembureau' en geef een aantal kinderen een rol en laat ze het stembureau binnenlopen. Zijn ze daar welkom of niet? Bijvoorbeeld: je bent een kind van achttien en het is het jaar....., je bent een vrouw van twintig en het is het jaar.....

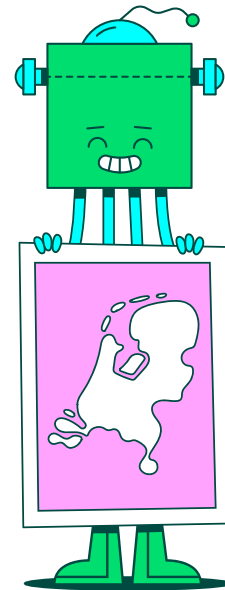
Verwerking

⌚ 5 minuten

- Vraag aan de kinderen hoe zij hun mening zouden kunnen laten horen, ook al mogen ze nog niet stemmen. Bespreek tot slot of de kinderen het belangrijk vinden om te kunnen stemmen als ze 18 jaar zijn. Waarom wel? Waarom niet?

Thuisopdracht: stem jij?

Laat de kinderen in hun (thuis)omgeving onderzoeken wie er wel of niet gaat stemmen als er verkiezingen zijn. Laat ze open vragen waarom mensen wel of niet stemmen. Laat dit terugkoppelen in de klas en bespreek de redenen om wel of niet te stemmen. Wat vinden de kinderen ervan?

Wie mocht wanneer stemmen?

1848

Mannen

23+

Genoeg geld

1919

**Mannen en
vrouwen**

25+

1972

**Mannen en
vrouwen**

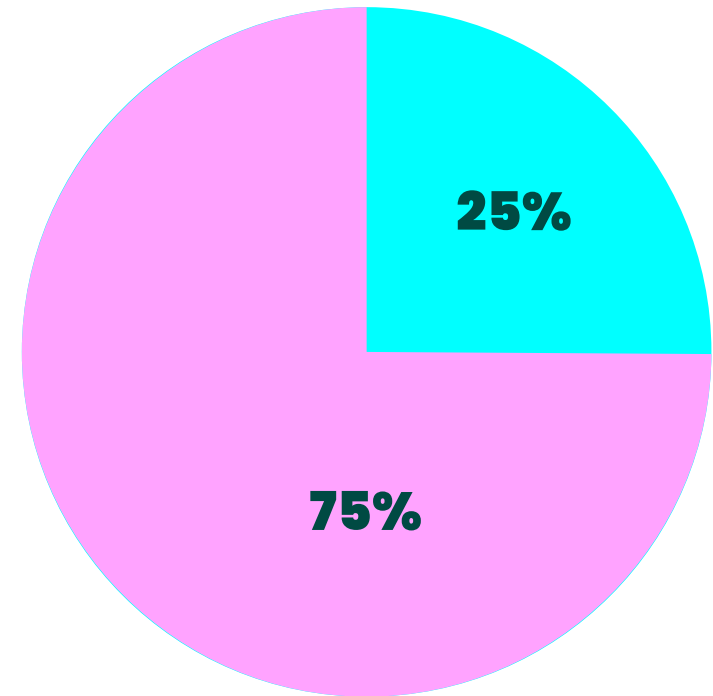
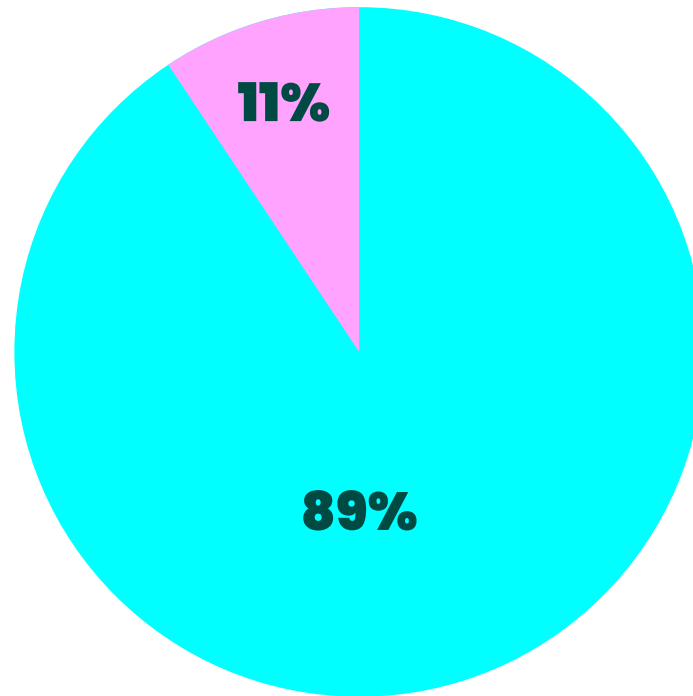

18+

Percentage kiezers Nederlandse bevolking

1848

2025

Mensen die mogen stemmen

Mensen die niet mogen stemmen